

**MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2010**

PREDSLOV

Každému občanovi Slovenskej republiky zaručuje Ústava Slovenskej republiky právo na priaznivé životné prostredie, ktoré spolu s ďalšími faktormi priamo ovplyvňuje kvalitu jeho života. **Ochranu a tvorbu životného prostredia** vníma aj vláda Slovenskej republiky ako významnú súčasť svojich aktivít, čo sa odrazilo aj v jej programovom vyhlásení. Zodpovedný prístup vlády Slovenskej republiky a chápanie významu starostlivosti o životné prostredie podčiarklo opätovné zriadenie samostatného Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky od 1. novembra 2010.

Mnohokrát v behu každodenného života, naplneného mnohými povinnosťami, berieme niektoré skutočnosti ako samozrejmosť a často si nedostatočne uvedomujeme význam aj kvality životného prostredia a vôbec nevyhnutnosti jeho existencie pre nás i celé ľudstvo. Neraz nevnímame ani **krásu prírody** a ešte stále **bohatstvo biodiverzity**, teda vlastností, ktoré charakterizujú dodnes Slovensko. Len málo krajín sa môže pochváliť takou pestrosťou a rozmanitosťou v krajine. Slovenská republika sa práve vo väzbe na tieto hodnoty významne zaradila aj do budovania európskej siete chránených území NATURA 2000. Potreba ich ochrany je o to významnejšia, že sa v rámci Európskej únie zatiaľ nepodarilo splniť nastavený cieľ na rok 2010 – zastavenie straty biodiverzity.

Za jedno z najväčších prírodných bohatstiev možno považovať **zdroje pitnej vody**, nad cenou ktorej (nie tou ekonomickou), sa väčšinou pri otočení kohútika vôbec nezamýšľame. Veľmi dobre vieme, že nie všade vo svete je takou samozrejmosťou, mať jej dostatok a vo vynikajúcej kvalite. Musíme urobiť všetko preto, aby sme si tieto zdroje uchránili aj do budúcnosti. Súvisia s tým tiež kroky týkajúce sa **napájania obcí na verejné vodovody a kanalizácie** s vedomím, že v ich výstavbe, ako aj v **budovaní čistiarní odpadových vôd**, ešte stále zaostávame, čo skonštatovalo koncom roku 2010 aj Organizáciou pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) pri hodnotení environmentálnej výkonnosti Slovenska.

Z hľadiska posudzovania pokroku dosiahnutého v starostlivosti o životné prostredie možno konštatovať, že došlo k **značnému zlepšeniu** vo viacerých odvetviach i regiónoch. Ako príklad by som rád uviedol **dlhodobý pokles emisií** znečisťujúcich látok do ovzdušia, **znižovanie množstva odpadových vôd** a znečistenia, vypúšťaného do vodných tokov, ako aj odberu povrchových a podzemných vôd. Celkove podľa aktualizovanej environmentálnej regionalizácie z roku 2010 plníme aj strategický cieľ **znižovania rozlohy území s narušeným a silne narušeným životným prostredím**.

Napriek zrýchleniu hospodárskemu rastu Slovenska sa **emisie skleníkových plynov** v rokoch 2000 – 2008 stabilizovali. Je to veľmi významný fakt a považujeme za potrebné tento trend udržať, resp. uskutočniť opatrenia smerujúce k ďalšiemu poklesu týchto emisií. Napriek tomu cieľ obmedziť zmeny klímy natoľko, aby zvýšenie teploty neprekročilo 2 °C v globálnom meradle v priebehu tohto storočia, pravdepodobne nebude splnený. Takmer všetky **dopady zmien klímy**, ako sú zmeny počasia, podnebia, vodného režimu, ekosystémov, kvality ovzdušia a podobne, môžu v konečnom dôsledku ovplyvniť ľudské zdravie, ako aj ďalšie hodnoty. V neposlednom rade sú spojené s nemalými finančnými nárokmi na eliminovanie hrozieb a odstránenie negatívnych javov. Aj rok 2010 bol typickým príkladom prejavu týchto dopadov, kedy Slovensko postihli mimoriadne **povodne**, ktoré spôsobili škody vo výške takmer 500 mil. eur. Povodne priniesli mnohým obyvateľom až existenčné problémy. Preto aj boj s povodňami patrí medzi priority v rámci realizácie našej environmentálnej politiky, čo sa prejavilo aj prijatím nového zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami a prijatím dokumentov týkajúcich sa revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí. Priamym dôsledkom mimoriadne extrémnych zrážok okrem povodní bol aj vznik rozsiahleho súboru novovzniknutých **zosuvov** s vážnym poškodením budov a infraštruktúry vrátane zničenia existujúceho stavu životného prostredia.

Významným negatívnym prvkom v životnom prostredí sú aj **existujúce environmentálne záťažé**. O tom, že je veľkou snahou tieto problémy riešiť, svedčí aj fakt prijatia Štátneho programu sanácie environmentálnych záťaží v marci 2010 a prípravy zákona

týkajúceho sa identifikácie environmentálnych záťaží a realizácie určitých krokov, spojených s ich odstraňovaním a financovaním ako výsledok viac než osemročného úsilia rezortu (zákon č.409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Slovensko je pomerne malá krajina v srdci Európy. Tento fakt nás predurčuje k nevyhnutnosti spolupráce na európskej, resp. globálnej úrovni, nakoľko „**životné prostredie nepozná hranice**“. Svojou činnosťou priamo ovplyvňujeme životné prostredie nielen na území nášho štátu, ale zároveň aj okolitých krajín, a toto platí aj opačne. Prejavuje sa to napríklad v prípade zafaženia územia Slovenska **prízemným ozónom**, kde napriek výraznému poklesu emisií prekursorov ozónu za posledné roky nedošlo k zníženiu koncentrácií prízemného ozónu a stále sú prekračované platné limitné hodnoty.

Slovenská republika úspešne absolvovala v priebehu rokov 2010 – 2011 v poradí druhé **hodnotenie environmentálnej výkonnosti** Organizáciou pre hospodársku spoluprácu a rozvoj. Hodnotenie poukázalo na pokrok, ktorý bol dosiahnutý pri realizácii cieľov na národnej i medzinárodnej úrovni, ale zároveň špecifikovalo aj úseky a opatrenia, na ktoré je potrebné zamerať viac pozornosti a na ich realizáciu vyvinúť zvýšené úsilie. Obdobne ako na to bolo poukázané na mnohých medzinárodných fórach, hospodárska recesia a nedostatok finančných prostriedkov nie sú dôvodom poľavenia v úsilí zlepšovať kvalitu životného prostredia. Riešením je prechod smerom k **zelenšej ekonomike**, ktorý však vyžaduje zmenu mnohých postojov a prístupov, ale najmä spoločný integrovaný prístup všetkých zainteresovaných rezortov, samospráv, podnikateľov, akademickej obce, mimovládnych organizácií a skupín obyvateľstva s cieľom ďalej znižovať tlaky a dopady na životné prostredie.

Povinnosťou nás všetkých je **chrániť životné prostredie**, či už postojom k využívaniu prírodných zdrojov, postojom napríklad k tvorbe a nakladaniu s odpadmi, zapájaním sa do aktívneho riešenia problémov starostlivosti o životné prostredie. Nemôže a nesmie nám byť ľahostajné v akom stave zanecháme našu krajinu budúcim generáciám.

Na to, aby sme vedeli zodpovedne povedať, akým smerom sa vyvíja životné prostredie, musíme mať kvalitné a včasné informácie. K tomuto účelu slúži aj predkladaná **Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 2010**, ktorej cieľom bolo uviesť kľúčové zistenia a odpovedať na kľúčové otázky stavu a vývoja environmentálnej situácie v našej krajine; faktorov, ktoré ho ovplyvňujú a zároveň zhodnotiť účinnosť vybraných nástrojov starostlivosti o životné prostredie.

Ing. József Nagy
minister životného prostredia Slovenskej republiky

J. Klinda